

Janusz Górecki

Konferencja "Liturgia i teologia chrztu od starożytności chrześcijańskiej do czasów nowożytnych" (Gniezno-Lednica, 11-12 czerwca 2013)

Studia Lednickie 12, 183-185

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

---

*Konferencja „Liturgia i teologia chrztu
od starożytności chrześcijańskiej
do czasów nowożytnych”
(Gniezno–Lednica, 11–12 czerwca 2013)*

Tytułowa konferencja to już drugie przedsięwzięcie naukowe organizowane w ramach cyklu planowanych na lata 2012–2016 obrad związanych z 1050. rocznicą chrztu Polski, organizowanych przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz gnieźnieński Instytut Kultury Europejskiej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Patronat honorowy nad konferencją przyjęli Marszałek Województwa Wielkopolskiego Marek Woźniak oraz Prymas Polski Arcybiskup Metropolita Gnieźnieński Józef Kowalczyk. Dwudniowe obrady (11 i 12 czerwca 2013 r.) odbywały się w siedzibach organizatorów — Kolegium Europejskim w Gnieźnie oraz w Dziekanowicach.

Konferencję otworzył dyrektor Instytutu Kultury Europejskiej prof. dr hab. Leszek Mrozewicz, który serdecznie przywitał uczestników oraz przybyłych na otwarcie gości — wśród nich gnieźnieńskich posłów i senatorów oraz reprezentującego stronę kościelną biskupa pomocniczego archidiecezji gnieźnieńskiej — Krzysztofa Wętkowskiego.

Właściwe obrady konferencyjne obejmowały wystąpienia dwudziestu uczestników, którzy w swoich referatach zaprezentowali pogłębioną refleksję nad problematyką chrztu, ukazując wielowymiarowe aspekty tego liturgicznego i teologicznego aktu. Referenci przedstawili zarówno aspekty chrzcielnego wymiaru roku liturgicznego (D. Brzeziński), jak również czas, w którym chrztu udzielano (S. Fedorowicz). Przegląd zagadnień związanych z wczesnochrześcijańskimi oraz średniowiecznymi źródłami odnoszącymi się do chrztu obejmował analizę fragmentów Apokalipsy świętego Jana (P. Podeszwa), *Tradycji Apostolskiej* Hipolita Rzymskiego (D. Kwiatkowski), świadectw teologów i Ojców Kościoła (B. Czyżewski, M. Sołomieniuk, M. Przyszychowska, J. Naumowicz). Referenci zarówno dywagowali nad znaczeniem chrztu cesarza Konstantyna, Teodozjusza (K. Ilski) i króla Franków Chlodwiga (H. Pietras, M. Ożóg), jak i podzielili się interesującymi spostrzeżeniami dotyczącymi liturgii chrztu w myśli Alkuina z Yorku

(M. Sas). Niezmiernie ciekawy był blok wystąpień skupionych na analizie problematyki chrztu w polskich źródłach liturgicznych (W. Pałęcki), chrztów Żydów na ziemiach polskich (R. Witkowski) czy teorii i praktyki chrztów dzieci (M. Delimata). Przedstawiono także ewolucję formy chrzcielnicy (J. Nowiński), chrzest w monastycznej teologii XII w. (M. Chojnacki) i kwestie chrztów pogan przez Krzyżaków (W. Rozynkowski). Obrady sesyjne zakończyły wystąpienia dotyczące reformy rytuału chrztu w okresie między Soborem w Trydencie a Watykańskim II (A. Sielepin) oraz praktyk realizowanych przez komunistów w okresie milenium chrztu Polski (G. Łukomski).

Konferencja pokazała znaczenie chrztu w świecie antycznym i rozwój rytu chrzcielniczego w czasach Ojców Kościoła, okresie karolińskim i młodszych epokach. Wydobyła jego złożony charakter, który można prześledzić w wielu źródłach — w tym również w najstarszych polskich przekazach liturgicznych (pontyfikałach krakowskim i plockim). Przybliżyła problematykę praktyki chrzcielniczej Kościoła stosowanej na terenach barbaricum wobec przyjmowanych do jego wspólnoty. Akcentując liturgiczne i teologiczne znaczenie chrztu w Kościele, wskazała na interpretację tego aktu jako jednego z fundamentów chrześcijaństwa, pozwalającego na funkcjonowanie jego wyznawców od chwili ich narodzin (przyjęcia przez chrzest do Kościoła), aż po śmierć.

Materiały z konferencji zostaną opublikowane w pokonferencyjnym wydawnictwie — drugim z tomów serii publikacji przygotowywanej przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy oraz Instytut Kultury Europejskiej Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Gnieźnie z okazji 1050. rocznicy chrztu Polski.

Ważnym wydarzeniem towarzyszącym naukowemu spotkaniu w Kolegium Europejskim i Muzeum na Lednicy była również msza dziękczynna w intencji władców z dynastii Piastów, koncelebrowana przez prymasa Polski księdza arcybiskupa Józefa Kowalczyka w historycznej kaplicy z czasów Mieszka I i Bolesława Chrobrego, na Ostrowie Lednickim w dniu 12 czerwca. Msza stanowiła istotny prolog wprowadzający w drugi dzień obrad, które wzbogacano również przez zapoznanie prymasa Polski, przybyłych na mszę świętą gości i uczestników konferencji z historycznym dziedzictwem Ostrowa Lednickiego.

Fot. 1. Uczestnicy konferencji po mszy koncelebrowanej przez prymasa Polski arcybiskupa Józefa Kowalczyka w historycznej kaplicy przypałacowego kościoła z czasów Mieszka I na Ostrowie Lednickim; fot. J. Dzionek